

[Jefsen Christensen.]

Retten træde i Magtens Sted, ogsaa laa i Folkenes Sind forud for Verdenskrigen, ikke stærk nok til at forhindre Katastrofen fra 1914 til 1918, men fuldmoden til at bane sig praktiske Veje hen over Krigens Ruiner for netop i Belysning af Voldsmagtens Afmagt at gaa sin Sejrs gang i Folkenes Sind og Tanker?

Ja, saaledes maatte man spørge for snart 13 Aar siden, samtidig med at man med Haab og Tro til Fremtiden anbefalede enhver Aftale, der forsøgte at finde fredelige Veje mellem Nationerne til Menneskehedens Gavn. Det har siden vist sig, at det var fuldt berettiget at forholde sig spørgende over for Fremtiden. Forholdene har udviklet sig paa en saadan Maade, at Spændingen selv mellem de europæiske Nationer har været paa Bristepunktet, og Magtanvendelse har syntes at skulle træde i fredelige Forhandlings Sted Gang paa Gang.

Haabet om, at Freden maa bevares og Krig og Magtanvendelse undgaas, ligger utvivlsomt trods alt dybt i ethvert civiliseret Folks Sind. Ethvert Bidrag til en Afspænding af Mistænksomhed og fjendtligt Sindelag mellem Nationerne eller Grupper af Nationer føles derfor som noget af en Befrielse, ikke blot mellem de traktatafsluttende Parter, men langt ind i de Nationers Kredse, hvor Spændingen gør sig langt stærkere gældende, end Tilfældet er mellem vort Folk og dets Naboer. Imellem os og vore Naboer mod Nord er der ingen Misforstaaelser og ingen Spænding af nogen Art, og der opstaar heller ingen saadan derved, at vi i den danske Rigsdag vedtager det foreliggende Forslag til Rigsdagsbeslutning vedrørende Danmarks Forhold til vor Nabo mod Syd. Selv om der er en formel Forskel i de nordiske Landes Maade at reagere paa over for Tysklands Tilbud om en Ikke-Angrebepagt til hvert enkelt af Landene, saa er der ingen Realitetsforskel i Landenes Indstilling over for Spørgsmaalet om deres ubetingede Neutralitetsvilje under en eventuel Konflikt mellem Tyskland og andre Stater.

Dette anerkendes ogsaa fra tysk Side. Jeg henviser i saa Henseende til Udtalelser i „Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz“. Det hedder heri bl. a.:

„Naar der, ud over deklatoriske Tilkendegivelser, her kom en Traktat i Stand

mellem direkte Naboer (Danmark og Tyskland), kommer denne Traktat ogsaa de øvrige Stater i Norden til gode. I den fælles Vilje af alle skandinaviske Stater til at holde sig uden for enhver Kombination — altsaa ogsaa enhver mod Tyskland rettet Kombination — gør den forskelligartede taktiske Behandling af Neutralitetsviljen ingen Skaar.“

Ja, der er altsaa kommet en Traktat i Stand „mellem direkte Naboer“, der ogsaa rummer Afspændingsmuligheder for vore nordiske Brødre folk, selv om disse ikke er direkte Naboer til Tyskland, saaledes som vi er det. Det hedder i Artikel 1 i Traktatens første Punktum:

„Kongeriget Danmark og det tyske Rige vil i intet Tilfælde skride til Krig eller til nogen anden Art af Magtanvendelse mod hinanden.“

Der er næppe noget Menneske i Danmark eller i Norden, der ikke hilser en saadan gensidig Erklæring med Glæde og fæstner sig ved den store moralske Forpligtelse, der for hver af Parternes Vedkommende knytter sig til en saadan Erklæring. Derimod kunde der ikke under Sagens Behandling paa et tidligere Stadium være samme Tilfredshed med andet Stykke i Traktaten, der lyder:

„I Tilfælde af, at det fra en tredje Magts Side skulde komme til en Aktion af den i Stk. 1 betegnede Art mod en af de kontraherende Parter, vil den anden kontraherende Part ikke paa nogen Maade yde en saadan Aktion sin Støtte.“

Der var i Ordene „ikke paa nogen Maade“ et saa stort Spillerum for Fortolkning og for gensidige Indblandingsmuligheder, at dette Ordvalg nødvendigvis maatte have sin Tydeliggørelse i en Undertegningsprotokol. Jeg vil gerne udtale min Tilfredshed med, at der under Forhandlingerne er udvist god Vilje fra Parternes Side til paa Forhaand at søge hindret enhver fremtidig Uenighed om Fortolkningen af Stk. 2 i Traktatens Artikel 1. Det er i Undertegningsprotokollen blevet fastslaaet, at Danmark til Eksempel under en Konflikt mellem Tyskland og et andet Land har sin fulde Handlefrihed i ethvert Spørgsmaal, naar Danmarks Handlinger er forenelige med almindelige Neutralitetsregler, og at denne Handlefrihed ogsaa gælder den nor-